

«ΑΣΤΑΠΟΒΟΝ, 7 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1910. ΩΡΑ 6 & 5' Μ Μ.»

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΤΟΛΣΤΟΗ

Η φυγή του μεγάλου συγγραφέως από τη Γισανάις Πολιάνα. Οι αστυνομικοί τον παρκιουλεύουν. Ο Τολστόη ασθενεί στο 'Αστάποβο. Ένα άσημαντο χωριό που μεταβάλλεται για λίγες στιγμές σε πρωτεύουσα της Ρωσίας. Η τελευταία; ημέρες του Τολστόη περιγραφόμενες από τα τηλεγραφήματα. Αι άρχαι φροβούνται 'Επκνάσσαι τον λαόν. Η φάγνια έδλοκληρήν του Ρωσικής. Τκ πάντα στή διάθεσι του Τολστόη. Η χιλιάδες των τηλεγραφημάτων. Η τελευταίες στιγμές και τό μωρικίον.



ΕΛΕΥΤΑΙΑ, από μνήδης πόλις βγήκε στη Μόσχα ένα βιβλίον σχετικό με τόν θάνατον του μεγάλου Ρώσσου συγγραφέως Λέοντος Τολστόη. Τό βιβλίον αυτό είνε εξαιρετικά ενδιαφέρον, γιατί είνε γραμμένο επί τη βάσει άγνωστων πληροφοριών, τίς οποίες συγκέντρωσε ό συγγραφέυς του Β. Νέφσκυ από τ' αρχεία της οικογενείας του Τολστόη, της άστυνομίας και τών... Ρωσικών τηλεγραφείων. Μή σάς φανή περίεργον αυτό, γιατί, όπως θα ήθετε παραάδοτο, άσφαλώς ποτέ οι τρέλ-

νομοι στη Ρωσία δέν μετεβίβασαν ποδ περίεργα, πο άδιόκριτα και πο θλιβερά τηλεγραφήματα από έναίνα ποδ μετεβίβασαν κατά τίς ημέρες του θανάτου του Τολστόη, δηλαδή κατά την πρώτη εβδομάδα του Νοεμβρίου 1910.

Από τό βιβλίον λοιπόν αυτό του Νέφσκυ θα σάς δώσουμε σημεία τό ποδ ενδιαφέροντα σημεία :

Ο Τολστόη, τρεΐς ημέρες μετά τη φυγή του από τό περίφημον κτήμα του της Γισανάις Πολιάνας, άπ' όπου έβγαλε χωριά από τούς εδοκούς του με τί σκαφη να τούς εγκαταλείπει για πάντα, εγκαταλείποντας συγχρόνως και όλη του την περιουσία, καθώς και τό φιλολογικό του έργο, άφώτιστος έβασαν γ' αναγκάστει να διακόψη την πορείαν του σπουδαιότητος σ' ένα άγνωστο ός τότε χωριό, τό 'Αστάποβο.

Ο μεγάλος συγγραφέυς ένδομής επί όλοι είχαν χρίσει και τά ίχνη του κ' ότι κανείς δέν τόν είχε παρακολουθήσει, χωρίς να ξέρη ότι, έπτός από την οικογενεία του ποδ ήταν ένθεση και της ποδ παραμαρτυρίας λεπτομέρειας της φυγής του, ή άστυνομία και οι αστυνομικοί πράκτορες της Αύτοκρατορικής Κυβερνήσεως τόν παρακολουθούσαν βήμα προς βήμα. Ο Τολστόη άγνοούσε ότι και ή έλαχίστη του κίνησις άνεύχαστο λεπτομερώς στο 'Υπουργείο των Έσωτικών και στο 'Αρχηγείο της Χωροφυλακής.

Όταν τό τωόντο έτ' όσθη, 12, με τό όποιο ό Τολστόη σκόπευε να φεύγει από τήν Ρωσία, στάθηκε επί 'Αστάποβο, ό συγγραφέυς άκούσθηε τόν θάνατον άσχημα και ό φίλος του γιατρού Μωζοβροζ, ποδ τόν συνόδευε, άφού τόν εβίβασε, είτε πώς ήταν άδύνατο να συνεχίσω τό ταξίδιον του. Αίφνης ό σταθμάρχης του 'Αστάποβο έθεσε όδωλόγητον το διαμερισμόν του στη διάθεσι του Τολστόη. Αυτό συνέβησαν κατά τό δευτερόν της 31 'Οκτωβρίου.

Από εκείνη την ώρα άρχισε τό τελευταίο μέρος της ζωής του Τολστόη, τό όποιο διήρκεσε μερικώς μόνο ημέρες και κατά τό όποιο ό Τολστόη έπαξε, για πρώτη φορά, όλο παθητικό. Νέν ήταν πια όδτε ό μεθυστογραφικός, όδτε ό ήθικολόγος, όδτε ό φιλόσοφος... Ήταν ένα άνθρωπον σωμα, φθαρμένο από όργανα δυό χρόνια συνεχούς έγνασις, ποδ δέν ήθελε να πεθάνη.

Μόλις έννοσθη ή έπίδησι της άσθενείας του συγγραφέως, άφσως, μέσα σ' ελάχιστες ώρες, συνεκεντρώθησαν στο 'Αστάποβο τά μέλη της οικογενείας του, σωρεία άστυνομικών, πρακτορών και κληρικών κ' όλοι σχεδόν οι έξέχοντες γιατροί της Ρωσίας. Όλο δέ αυτό τό πλήθος δέν έκανε άλλη δουλειά παρά να τρέχη στο τηλεγραφείο και να στέλνη άλλεπάλληλα τηλεγραφήματα στους ένδιαφερομένους για την κατάσταση του μεγάλου συγγραφέως. 'Υπολόγιστε ότι έστέλλοντο τέσσερα-πέντε τηλεγραφήματα κάθε ένα λεπτό. Όλα είνε σύντομα, χωρίς άσχηστες λεπτομέρειες, χωρίς κρίσεις, χωρίς άφοριστίς. Είνε όλα κατηγορηματικά και γεμάτα από γεγονότα, γεγονότα τά όποια έωγραφούσαν τόν Τολστόη, τό περιβάλλον του, τη Ρωσία της εποχής εκείνης και άκόμη και τούς ανθρώπους.

Συγγραφέις κόλης Τολστόη διερχόμενος 'Αστάποβον ήσθένηεν. Σταθμάρχης 'Οξείλιν τόν φιλοένειν.

Νά ένα άπό αυτά, άποστέλλεν από κάποιο άστυνομικό πράκτορα : Νά κ' ένα τηλεγραφήμα τού ίδιου του Τολστόη, με τό ψευδώνυμον Νικολάεφ προς τόν φίλον του Τσέκωφ. Νά τί γράφει :

«Χθές άρρώσθησα. Ταξιδιώται με είδαν έξασθενημένο να έ-

καταλείπω τό τραίνον. Σήμερα είμαι κα' ύτερα. Θα εξακολουθήσω ταξιδίον. Λάβετε μέτρα. ΝΙΚΟΛΑΕΦ»

'Αλλοίμονο, ό Νικολάεφ αυτός δέν έμελλε να φύγη από τό 'Αστάποβο ζωντανός. Πολύ γρήγορα έκείνοι ποδ τόν περιστοίχων κατάλαβαν ότι ήταν πολύ πιο σοβαρά απ' ότι είχαν υποθέσει στην αρχή. Κανείς όπόσος δέν είχε γίνει άκόμη δεκτός στο δωμάτιο του άσθενούς, ό όποίος άγνοούσε ότι είχε άνακαλυφθή. Όδτε αυτή ή γυναίκα του και τά παιδιά του, ποδ είχαν φτάσει έντομεταξύ έσπευμένους.

Ας προσπαθήσουμε τώρα να φαντασθώμε τό διάσισον του δάματος του θανάτου του Τολστόη : Λεγκίμοнос, κούφον, βροχές, τό φθινόπωρον τελειώνει κ' ό χειμώνας άρχίζει... Τό 'Αστάποβο είνε γεμάτο σιδηροδρομικούς ύπαλλήλους, εργάτες, χωρικούς κ' ό Τολστόη αναπνέεται σ' ένα κόκκινον σακίον, στό όποιο σ' ελάχιστοι μόνο πρόσωπα επιτρέπεται ή είσοδος. Οι δημοσιογράφοι περιφέρονται δόλον, προσπαθώντας να μάθουν νέα, πολιορκούν τούς γιατρούς και τά μέλη της οικογενείας, τούς εκβιάζουν να τούς ποδ έστον και λέει και έπειτα τρέχουν όλα μαζί, σάν να κάνουν άγνώνας δρόμους, ποδ το τηλεγραφείο για να πληροφορηθούν τη διάθεσιν της έφημερίδας του και όλη τη Ρωσία ότι ό άσθενής ήπε ένα ποτήρι γάλα κ' ότι είχε 38,6 πορωτό. Η άστυνομία είνε άνάστυτη, σάν να φοβάται επανόστασι. Πολεμοφόδια, στρατός, άνώτεροι άξιωματικοί φτάνουν στο 'Αστάποβο. Μεταξύ αυτών φτάνει κ' ό κυβερνήτης του Ριζάν. Ο λαός τρέχει στις εκκλησίας για να κάνει δοξολογίες ύπερ της αναρωσεως του Τολστόη, με ό κληρικοί άφρονούν να τίς κάνουν, πριν ό συγγραφέυς δηλώση ότι επανέρχεται στις άρχαίαις της 'Εκκλησίας, τόν όποιο είχε άπαρηθή.

Έντομεταξύ τό τηλεγραφείο του 'Αστάποβο δέν έπαυει για να έξυπηρετήη όλον αυτόν τόν κόσμον. Γι' αυτόν τό λόγο φέροναν έσπευσμένους νέα μηχανήματα και σιδηροδρομικούς ύπαλλήλους.

Τά πάντα και όλοι, εκτός από την Κυβέρνησι και τόν Κλήρον, Παρασκευάζον οι γιατροί τούς μηχανοδηγούς τών τρωίνων να μη σφραγίσουν δυνατά, για να μην άνησυχούν τόν άσθενή κ' άφσως μια σκληρή σιωπή άπλώνεται όρη μεν μέσα στο σταθμό, αλλά και σι ειπή την πόλι.

Κανένας σχεδόν δέν κοιμάται επί 'Αστάποβο κ' όλα τρέχουν για να διαβάσουν τά δελτία των γαστρών, τά όποια πολλαπλασιάζονται όλοένα. Απ' όλα τά μέρη της Ρωσίας καταφθάνουν στο 'Αστάποβο χιλιάδες τηλεγραφήματα. Οι φίλοι του άσθενούς ζητούν με άγωνία πληροφορίες, διάφοροι γιατροί, κ' απ' τό έξωτερικον, άκόμη, στέλνουν συμβουλές σχετικές με τη θεραπεία του, άγνωστο άκόμη τηλεγραφούν. Τό άγνωστο 'Αστάποβο έχει γίνει για λίγες ημέρες ή πρωτεύουσα της Ρωσίας.

Ο Τολστόη όπόσος νομίζει ποδ είνε μόνος και πώς όλοι άγνοούσ την έχει παρουσία του. Διαβάσκοντας κανείς όλα αυτά τά τηλεγραφήματα, βλέπει πόσο διαμορφωτικά είνε μεταξύ τους. Νά ένα τηλεγραφήμα τού κυβερνητορ του Ταμπού προς τό ανάδελφό του του Ριζάν, ό όποίος βρισκεται στο 'Αστάποβο :

«Αν παρίσταται άνάγκη άποστολής ένισχύσεων προς διατήρησιν της τάξεως, τηλεγραφήσατε. Νά ένα άλλο ένός άνωτερου κληρικού :

«Εφθάσα σήμερα 'Αστάποβον. 'Ασθενής ζητεί μετάληψιν. Ηρηθήμεν. ΑΒΒΑΣ ΒΑΡΣΟΝΟΦΙ. Νά τώρα κ' ένα δημοσιογραφικό, λιγότερον λαϊκωτικό και περισσότερο ρομαντικό :

«Σκοτεινή και βροχερή φθινοπωρινή νύκτα, ένορμονιζομένη προς ψυχικά αισθήματα άνθρώπων διερωτώμενων άγωνιωδώς : Θα έζησ ;»

Νά τέλος κ' ένα χωροφυλακιστικό :
«Απόλυτος τάξις 'Αστάποβον. Πλη-



Ο Λέων Τολστόη στο νεκρικό του κρεβάτι



Φωνός αδιόφορος διὰ κατάστασιν Τολστόη. Μίτρα ελήφθησαν, κτλ.

Είνε τόσα τὰ τηλεγραφήματα αὐτά, τηλεγραφήματα φιλικὰ, περιέργου, ἐκτεντικὰ, ἐπιτακτικὰ, κατηγορηματικὰ, λιρικά, ἀπαισιόδοξα, ὥστε ἂν χροιάζονταν δολόλιθος τόμος γιὰ νὰ τὰ δημοσιεύσῃ κανεὶς.

Ἐξῆ Νοεμβρίου, 2 ἡ ὥρα τοῦ ἀπόγευμα, Ὁ Τολστόη προσβάλλεται ἀπὸ μιὰ ζεαφνὴ ἐξασθενῆσι τῆς λειτουργίας τῆς καρδίας του, ἡ ὁποία διαρκεῖ εἰκοσι λεπτὰ. Ἡ κόρη του Τατιάνα Ανόβνα βρισκεται κοντὰ του. Ὁ συγγραφεὺς τὴν πιάνει ἀπὸ τὸ χέρι, τὴ φέρνει κοντὰ του καὶ τῆς φησίζει: «Ἐ, λοιπόν... ἔφτασε τὸ τέλος... Αὐτὸ εἶνε ὅλο...» Μὰ τὸ τέλος δὲν εἶχε φτάσει ἀκόμη.

Κοντὰ τὸ βράδι ἡ κατάστασις τοῦ ἀσθενοῦς ἐπιδεινώνεται πάλι, σοβαρώτερα αὐτῇ τῇ φορᾷ. Κανεὶς δὲν κοιμάται. Ὅλοι βρισκονται στὸ ποδάρη. Ἦ οικογένεια τρῶ ἀσθενοῦς μπαίνει γιὰ πρώτη φορὰ στὸ δωμάτιό του, μὰ ἐκεῖνος δὲν ἀντιλαμβάνεται τὴν παρουσίαν τους. Ὁ δημοσιογράφος τρέχων πάλι στὸ τηλεγραφεῖο, μὰ τὰ τηλεγραφήματά του αὐτῇ τῇ φορᾷ εἶνε ἀλαλόγητα, ἐπιτόνια, χωρὶς περικτὰ λόγια καὶ περιγραφεῖς. Μοιάζουν μὲ τὸ Σ. Ο. Σ. τοῦ ἀσφυκτοῦ. Νὰ μεριχιά:

«Κρίσις. Ἐξασθενήσις καρδίας. Κατάστασις ἀπελπιστικῆ».
«Οικογένεια συγγραφεὺς ἀρκετῆ ἀγωνιώσα. Συγγραφεὺς κασιόν».
«Οἱ ἱατροὶ κ' αἰοῦν. Τέλος ἰγγίσι». **Γενικὴ ἀσθενήσασις εἰς Σταθμὸν. Ἐνεσις μορφήσις. Ὑπνοεἰς**
πένεσι. Νέα ἐξασθενήσις καρδίας. Κατάστασις κρισιματικῆ».
«Κόρησα Τολστόη εἰσάχθεισα παρ' ἀσθενεῖ, δὲν ἀνεγορσῆθη». **«Οὐδέμια πλέον ἐλπῆσις, κτλ. κτλ.**

Πέντε λεπτὰ ἀργότερα ὁ ἀξιωματικὸς τῆς χωροφυλακῆς Σαβίσκ τηλεγραφεῖ πρὸς τοὺς προϊσταμένους του: «**ΤΟΛΣΤΟΗ ΑΠΕΒΙΩΘΗΣΕ.** Ἀμέσως ὄλο τὸ πλῆθος ποὺ βρισκεται στὸ Ἀσπίτοβο καταλιχθῆσι γιὰ τελευταία φορὰ τὸ τηλεγραφεῖο. Τὰ τηλεγραφήματά ἐξαισοτέλλοντα κατὰ χιλιάδας. Οἱ ἀντινομικοὶ τηλεγραφῶσι στὰ Ἀσχηγὰς τους, οἱ κληρικοὶ στὰς Ἐπισκοπάσις τους, οἱ δημοσιογράφοι πρὸς τὰς ἐκθετήσασις τους, οἱ συγγενεῖς καὶ φίλοι πρὸς τοὺς ἄλλους συγγενεῖς καὶ φίλους καὶ οἱ ἀγνωστοὶ πρὸς τοὺς ἀγνώστους.

Ἡ ὥρα τοῦ θανάτου ἦταν ἡ 6 καὶ 5' μ. μ.
Ὅλος ὁ κόσμος στὸ Ἀσπίτοβο κλαίει. Στους δρομους ὁ χωροφυλακὸς μάλισ μαθαίνει τὴν εἰδησι, φέροντι τὰ μαντήλια τους στὰ μάτια τους. Πένθος γενικὸ ἐπυραταιε παντοῦ. Κι' αὐτοὶ ἀκόμη οἱ ἀξιωματικοὶ τῆς χωροφυλακῆς εἶνε συγκεντρωμένοι...

Οἱ ἐτοιμοθάνατοι, ὅταν ἀισθάνονται τὸ τέλος τους, πιάνονται ἀπὸ τὰ σκεπασμάτα τους. Ὁ Τολστόη, ὁ ὁλοῦς κατὰ τῆς τελευταῖας τοῦ στιγμῆς εἶχε χῆσει τῆς αἰσθησῆσις του, εἶχε μαζέψησι τὰ δάχτυλά του, σὰν νὰ χροατοῖσε στὸ χέρι του κοντολοχόου καὶ τὰ κινεῖσε ἀσθενικὰ κἀπο ἀπὸ τῆς κοιθῆσῆσις του, σὰν νὰ ἤθελε νὰ γράψῃ... Ἦταν γεγνημένους μὲ τὴν πλάνη, μὲ τὸ ἀριστοφ γήνατο σπικρομένο καὶ μὲ τὸ δεξιὸ τενοτῆμα... Πρὶν πεθάνῃ, στέναξε λίγο καὶ εἶπετα σώσασε γιὰ πάντα... Ἦ ἀγωνία τοῦ βαστήσῃ τρία λεπτὰ...

ΜΙΚΡΑ - ΜΙΚΡ

ΤΑ ΧΑΜΟΚΕΡΑΣΑ

Ποῖος ἀγνοεῖ τὰ χαμοκέρασα, τὰ δροσεροτάτα αὐτὰ προϊόντα τὸν Ἑλληνικὸν δασὸν ποὺ βγαίνουν τὴν ἀνοιχτὴ καὶ ἀποτελοῦν ἓνα ἀπὸ τὰ νοστιμώτερα φροῦτά;

Καθὸς ἀπεδείχθη, τὰ χαμοκέρασα προέρχονται ἀπὸ τὰς Ἰνδίας ὅπου ἦσαν ἀποφῆσι καὶ ἀπὸ ἐκεῖ μετεβδόθησαν στὴν Ἐφρώπη. Φαίνεται ὅμως διὸ ἦσαν ἀρετὰ γνωστὰ καὶ στὴν ἀρχαϊότητα, γιὰτὸ Ὁθεῖο-γράφος καὶ ὁ Διοσκουριδῆς μιλῶνε γι' αὐτὰ μὲ θαυμασιῶ, Ἐπίσης ὁ Ἀλεξανδρινὸς συγγραφεὺς Μιθρῆς ἀμείψασε στὰ χαμοκέρασα 48 ἰλόκληρα ποιήματα, τὰ ὁποῖα μετεφράσθησαν στὴν Ἑλβετικὴ καὶ Ἐξεδόθησαν μετὰ σχολίων ἐπὶ τοῦ Φῆς στὸ 1549. Ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τοῖς Ρωμαίους, ὁ Βιργίλιος καὶ ὁ Ὀβίδιος, ἀναγέρονε ἐξ ὀριμένα ποιήματά τους τὰ χαμοκέρασα.

ΠΟΣΕΣ ΕΙΝΕ Η ΤΡΙΧΕΣ ΤΗΣ ΚΕΦΑΛΗΣ;

Πολλοὶ ἔξνοι ἐπιστήμονες, ἰδίως Ἕλληνας καὶ Γερμανοὶ, κατέγνων ἀπὸ καιροῦ μὲ τὴν λύσιν τοῦ προβλήματος αὐτοῦ. Ὑπελογιόσθη λοιπὸν διὸ στὸ κεφάλι, σὲ κάθε τετραγωνικὸ δάχτυλο, ὑπάρχουν, κατὰ μέσον ὄρον 1076 τρίχες. Νεώτερος ὅμως ἔρευνες κατέγνων ἐξ ἀκριβέστερα ἀποτελέσματα. Ὅπως κατὰ μιάν τελευταίαν στατιστικὴν ἐρεθῆ διὸ οἱ κοκκινομάλληδες ἔχουν 9,200 τρίχες, οἱ καστανοὶ 11,800, οἱ ἔχοντες μαύρα μαλλιά 105,000 καὶ οἱ ξανθοὶ 143,000.

ΑΠΟ ΤΙΣ NOUVELLES LITTERAIRES ΤΟΥ ΠΑΡΙΣΙΟΥ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΠΕΡΙΕΡΓΑ

— Μία πρ.τορναγί; φιλολογικῆ κριτικῆ

Ὅλοι οἱ μεγαλύτεροι Ἐφρώπαιοι κριτικοὶ ἀναγνωρίζουν ὁμοφώνως διὸ τὸ καλύτερο ἔργο ποὺ ἐγράφη σχετικῶς μὲ τὸν παρκοῦτον πόλεμον εἶνε τὸ τελευταῖον ἐκδοθὲν μνηστορόημα τοῦ Γερμανοῦ Ε. Μ. Ρεμάρκ «Ἄπὸ τῆς Ἀσπῆ, κανένα νέο...» Το παραδέχονται ὡς ἄνοητο καὶ τὸν «Ἐπὶ τῶν Σταντῶν» τοῦ Ντοστῆλες καὶ τῆς «Φουτῆσις» τοῦ Μλαμπύς, τὰ ὁποῖα κατεῖχαν ὡς τόρα τὰ σκίττρα τῆς πολεμικῆς φιλολογίας. Ἡ ἐκδοσις τοῦ ἔργου τοῦ Ρεμάρκ στὴ Γερμανίᾳ ἐσημείωσε καταλιχτικῆ, σχεδὸν ἀράνταστη, ἐπιτυχία. Χιλιάδες ἀντιπῶνον ἐξηγητήθησαν μέσα σὲ λίγες μῆρες, ἡ φιλολογικῆς σκεψῆσις τὸν ἐφημερίδων μονάχα γι' αὐτὸ ἔγραμαν νὰ ὄλοῖ ὁ κόσμος ἐπυραταιε, σχηματίζοντας οἶμα, στὰ βιβλιοπωλεῖα νὰ εἰ ἀγοράσῃ. Τ ὄνομα τοῦ Ρεμάρκ βρισκεται σήμερα στὰ στόματα ὄλων τὸν κομμουνιστῶν Γερμανικὸν καὶ ἄπ' ὄλα τὰ Ἐφρώπαια Κοιτῆ τοῦ ἑρῶνον ἔπυραταιε τὴν ἀδεια, προσήχοντάς του κολοσομῖα συγγραμματα δικαιοσύνη, γιὰ νὰ μεταφράσων τὸ ἔργο του.

Ὅλη αὐτῇ τῇ ὄρα τὸ Ρεμάρκ τὴν ἀπέστειλε μίση στοῦς δύο τελευταῖους μῆρας. Προηγουμένους ἦταν ἔνας ἀσημάντος ἰαλλήφους, τοῦ ὁποῦν τὸ ὄνομα ἦταν ἀγνώστου καὶ στοῖς φιλολογουμένης ἀκόμη.

Ἐντοματίζῶν ὅμως ἔγραψε τὸ ἔργο του, ὅσπου μὲ μίση τὸ ἐτελείωσε καὶ τὸ ἀπέβαλε διὰ τὴν κριτικὴν τὸν γνωστὸν ἐκδοτὸν τοῦ Βερολίνου Οὐλστίν. Ὁ ἐλάχιστος ὅμως ἐλπίδες νὰ τοῦ τὸ ἐκδοθῇ. Ἡ Οὐλστίν διέβασε πρῶταμῃ τὸ «Ἄπὸ τῆς Ἀσπῆ, κανένα νέο...» καὶ ἐθροαστήσθη τόσο ἀπ' αὐτὸ, ὥστε ἐνάλεσε ὁμοῖως τὸν συγγραφεὶ του καὶ τοῦ προσέφερε γιὰ νὰ τὸ ἐκδοθῇ τὸ σερβιστὸ ποσὸν τὸν 20,000 μάρκων (350, περίπου χιλιάδων δραχμῶν). Ὁ Ρεμάρκ, ὁ ὁποῖος οὔτε τολοῦθε νὰ πιστῆρη αὐτὰ ποῦ ἀκούε, δέχθησι εὐχαριστόντας καὶ τὸ βιβλίον ἐξεδόθη.

Μὰ σὲ λίγες μῆρες ἀπὸ τῆς κυκλοφορίας του ἡ πώλησις του ἔπερσασε καὶ αὐτῆς τῆς προσδοκῆσις τοῦ ἀμοδοζοῦτάτος ὁσποσο ἐκδοτὸν Οὐλστίν. Ἡ ἀντιπολιτικῆ ἐξηγητικῆ ἡ μὲ μετὰ τὴν ἄλληλ. Τότε ὁ Οὐλστίν—ὁ ὁποῖος κρινεται πὸς εἶνε ἰσοδυναμῆ ἐν τῶν ἐκδοτῶν ἀνέψασε τὸ πρῶτο συμβόλιον ποὺ εἶχε κάνει μὲ τὸν Ρεμάρκ καὶ τὸ ἀντιπῶντασθη σὲ ἓνα ἄλλο, διὰ τοῦ ὁποῖου κομμουνιστοῦσαν ἐξ ὄρα τὰ κερδῆ ἀπὸ τὸ ἔργο. Συγγρόνος δὲ ἀργάνησις πρὸς τῶν τοῦ Ρεμάρκ ἓνα σιμποσο, στὸ ὁποῖο παρεκάθησαν οἱ ἐκτελεστικοὶ ἀντιπροσώπου τῆς Γερμανικῆς διανομοῦσις καὶ ἀρετῆσι ἔξνοι συγγραφεῖς. Ἐξεδόλοντας τὴν περῆσῆ του στὸ σιμποσο αὐτὸ, ὁ Ρεμάρκ βόησε μέσα ἓνα τοῦς 150 χιλιάδων μάρκων (2,500,000 δραχμῶν), τὸ ὁποῖον τοῦ εἶχε βάλει ἐκεῖ ὁ θαυμασιὸς ἐκδοτῆς του ὡς πρῶτην προκαταβολὴν ἀπέναντι τὸν κοινῶν κερδῶν...

— Βασιλικῆς ἐπιχορηγήσῆσις

Εἶνε γνωστὸν διὸ ὁ βασιλεὺς τῆς Γαλλίας Λουδοβίκος 14ος ὁ περῆμος «Βασιλεὺς Ἡλίου» ἐφροστέτασε πορκαμικῶς... βασιλικὰ τοῖς ποητῆσι καὶ τοῖς καλλιτέγναις. Στους καλύτεροισ μάλιστα ἀπ' αὐτοῖς, ἐκτὸς τὸν ἄλλον τιμὸν καὶ δόρον, εἶχε ὁμοῖα καὶ ἐπιχορηγήσῆσι ἀπὸ τὸ ἰδιαιτέρου ταμεῖο του. Ἀμφοτεροῖσιν παρακατοῦ ἓνα κατὰλογο τὸν συγγραφεῖν αὐτῶν, μὲ τὸ ποσὸν τῆς ἐπιχορηγήσῆσις ποῦ ἔπυρανε ὁ καθένας. Στὸν κατάλογο αὐτὸ φη δῆτε διὸ τὰ φιλολογικὰ γούστα τοῦ καθ' ὄλα τὰ ἄλλα λαμφοῦ σ'τοῦ βασιλεῦς, δὲν ἦσαν καὶ τόσο περιφῆμα. Κι' αὐτὸ γιὰτὸ συγγραφεῖς ποῖο μὲ εἶνε ἐντελῶς ἄγνωστοὶ σήμερα, ἐπαφραν ἀπὸ τὸ βασιλικὸ ταμεῖο μεγαλίετηρ ἐπιχορηγήσι ἀπὸ συγγραφεῖς οἱ ὁποῖοι ἔμειναν ἀθάνατοι. Ὅμοστε ὁ κατάλογος:

Μαζέσσι 4,000 λίβρες, Σατελαῖν 3,000, Πέτρος Κορνήλιος (ὁ περῆμος τραγικὸς συγγραφεὺς) 2,000, Μενιά 2,000, Πέρο Λυονάντε 1500, Βενεσάντε 1500, Περὰφ (ὁ μέγας μνηστοροῦς) 1500, Ντεμαρῆ 1200, Ἀββᾶς Κοτέν 1200, Ἀββᾶς Ντε Πέρο 1000, ὁ μέγας Μολιέρος 1000, Περῆρο 800 καὶ τελευταῖος ὁ ἀθάνατος τραγικὸς Ρακίνας μὲ 800!

Ο ΚΑΙΟΜΕΝΟΣ... ΠΟΤΑΜΟΣ!

Στὰ 1889 σ' ἓνα ποταμὸ ποὺ βρισκεται ὄχι μακρὰ ἀπὸ τὴν Γλασκῶδη, κάποιος φροῦς, ἀπὸφ ἄναγε τὸ τοιγμῶ του, πέταξε τὸ σπῆρο μέσα στὸ νερὸ. Ἀμέσως τὸ μέρος ἐκεῖνο τοῦ ποταμοῦ ἄναγε καὶ ἄρχισε νὰ ἐκπέτησι ζωοφῆς φιλῶντες... Τὰ φροφῶντα αὐτὰ φωνάμειν, τὰ ὁποῖα συνεκέντρωσε ἀρετὸ κόσμος, διήροσε μονάχα λίγες ὄρες. Ἀποδίδουσι δὲ στὴν συγκεντρωσιαν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ποταμοῦ ἀγνώστον εἶσθι ἐφῆλκτον ἀέριον.

